

Veel belangstelling voor de Schans in onze Werkwinkel

Deze werkwinkel ging door in de Voerpoort te Moelingen, vooral omdat het thema de bewoning van de Schans betrof. Onze bijeenkomst trok dan ook verschillende belangstellenden, vooral uit de directe omgeving. De drie aanwezige broers Guillaume, Willy en Jean Duijsens, die hun kinderjaren op de Schans doorbrachten, bezorgden ons een levendige vertelling over hoe het er aan toeging in het dagelijks leven, maar ook onder bijzondere omstandigheden. Jean Duijsens begon met een korte historiek van de Schans als fort, tolkantoor en boerderij. Daarna

vertelden ze over hoe er ooit miltvuur onder de koeien zat. Dr. Simon, met een grote wijde jas waarin al de spuiten zaten, kon de boerderij niet bereiken wegens hoog water. Hij moest met een kar gehaald worden. Eén koe ging dood en werd geslacht. Het bloed ging in de citern, het vlees mocht niet gegeten worden.

Het gebeurde dat de koeien bij hoogwater dagenlang tot hun buik in het water stonden. Ze moesten tóch gemolken worden, onder water! De boerderij was grotendeels zelfbedruipend en ze konden zelfs fruit, melk en boter verkopen. Voor de fruitoogst werden Ambonezen uit Eijsden gehaald. In de winter konden ze schaatsen op de

ondergelopen grachten. En vissen – op paling, snoek, stekelbaars – konden ze in het geheim.

Op de Maas was er een palingvisser die in Maastricht en Valkenburg zijn vangst ging verkopen. Als in de winter ijsschollen tegen de afgemeerde boten botsten, konden de jongens niet slapen van het gebonk.

Elke 14 dagen werd er gebakken. Dan werd er deeg 'getroje en geknoje mit de veuj'. Eén keer viel Jean voorover in de mesthoop. Zijn moeder redde hem en sopte hem in de regenwater-ton, Toen kwam hij pas weer bij. Er werd ook veel gesmokkeld, vooral door Guillaume. Altijd

met de fiets, maar hij werd nooit gepakt. Ze waren vooral op Wezet gericht voor de winkels en de mis. Ze kwamen nooit in Moelingen, ook niet voor de 'bewaar'- of kleuterschool. Pas vanaf de lagere school kwamen ze in Moelingen, maar dat waren allemaal vreemde kinderen in een vreemd dorp. In 1975 verhuisden ze van de Schans naar Moelingen.

Jos Buysen

